

Wycieczka nr 84
DOBRE – PODGÓRZ – DOBRE – KAZIMIERZ DOLNY
(05.01.2020)

Region: województwo lubelskie: Kazimierski Park Krajobrazowy

Dystans: ok. 15 km

Rodzaj wycieczki: piesza

Stopień trudności: niski

Minimalny wiek uczestnika: 10-11 lat

Przed nami kolejny, nowy rok. Długo się zastanawiałem, gdzie tym razem pojechać i co zobaczyć. Jak spędzić jeden dzień ciekawie? Otóż po dłuższym zastanowieniu wybrałem kierunek – okolice **Kazimierza Dolnego** a dokładnie tereny **Kazimierskiego Parku Krajobrazowego**. Jakiś czas temu zwiedzaliśmy te okolice, związane głównie z Kazimierzem Dln., ale tym razem chciałbym poznać je bliżej a są niezmiernie ciekawe ze względu na pagórkowaty charakter a także niezwykle atrakcje przyrodnicze jakimi są tutejsze wąwozy lessowe.

Dzisiejsza wycieczka połączy to wszystko, gdyż oprócz pięknych widoków zobaczymy również kilka wybranych wąwozów w Kazimierzu Dln.

Zanim zacznę mój, dzisiejszy Opis chciałbym umieścić kilka wybranych informacji na temat **Kazimierskiego Parku Krajobrazowego**.

Kazimierski Park Krajobrazowy – jest najstarszym parkiem krajobrazowym w woj. lubelskim. Został utworzony w 1979 r. dla ochrony lessowego krajobrazu części Płaskowyżu Nałęczowskiego, doliny Wisły oraz zachowania stanowiska roślinności stepowej. Bardzo ciekawa jest budowa geologiczna Parku. Jak możemy przeczytać na stronie internetowej parki.lubelskie.pl (link na końcu

Opisu), jego podłoże składa się ze skał wapiennych powstałych w ciepłym i płytkim morzu z resztek obumarłych zwierząt morskich.

*Na krajobraz Parku wpłynęły również zlodowacenia a przede wszystkim przyniesione przez wiatr wielkie ilości piasku lessowego. Wyjątkowo podatne na rozmywanie wyniosłości lessowe zostały rozcięte przez bardzo liczne wąwozy, których sieć osiągnęła w zachodniej części płaskowyżu rekordową gęstość **11 km / km²**.*

*Różnorodność przyrodnicza cechująca **Kazimierski Park Krajobrazowy** stwarza warunki do występowania bardzo bogatej fauny. Nieuregulowana duża rzeka jaką jest **Wisła**, umożliwia gniazdowanie oraz żerowanie ogromnej ilości ptaków. Więcej informacji m.in. o zwierzętach, które możemy spotkać na terenie tego Parku a także inne informacje, równie ciekawe można przeczytać korzystając ze wspomnianej powyżej oficjalnej stronie internetowej Parku (**źródło tekstu na końcu Opisu**).*

Zapoznawszy się nieco z informacjami na temat Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, na którego terenie będziemy się poruszać, możemy rozpocząć naszą dzisiejszą wycieczkę.

Przed nami pierwsza atrakcja dzisiejszego dnia, otóż przemierzmy **ścieżkę przyrodniczą Dobre - Podgórz**. Ta ciekawa i łatwa ponoć do wędrowki trasa rozpoczyna się w miejscowości **Dobre**, wsi oddalanej od Kazimierza o ok. 8 km na południowy zachód. Przyjechawszy do tej miejscowości możemy pozostawić samochód w pobliżu tamtejszej OSP i już piechotą udać się w kierunku początku w/w ścieżki, tj. wędrując szosą około 300-400 metrów.

Poniżej przedstawiam krótki opis tej atrakcji przyrodniczej, obfitującej w ciekawe przyrodnicze elementy.

*Ścieżka przyrodnicza Dobrze – Podgórze – Dobrze – ścieżka edukacyjna oznaczona kolorem żółtym o długości ok. 6,5 km. Uznawana jest za łatwą trasę. Proponowana ścieżka umożliwi nam poznanie rezerwatu przyrody **Skarpa Dobrska**, jest to rezerwat słynący z wąwozów lessowych, które są na tym terenie jednym z najgłębszych tego typu form w Polsce (zdjęcie nr 1). Cechą wyróżniającą ten rezerwat, utworzony w 1991 r są tzw. **murawy kserotermiczne** z rzadkimi gatunkami roślin. Dodam, iż murawy kserotermiczne są to zbiorowiska roślin światłolubnych i wapieniolubnych, które rozwijają się na nasłonecznionych zboczach na suchym podłożu wapiennym.*

*Warto dodać, iż **Skarpa Dobrska** to jeden z najpiękniejszych punktów widokowych na Lubelszczyźnie (zdjęcia nr 2,3,4).*

*Czas potrzebny na przejście powyższej ścieżki to 2-2,5 godziny. Wędrując nią będziemy mieli okazję ujrzeć przepiękne widoki **Kotliny Chodelskiej, Małopolskiego Przełomu Wisły** a także znajdujące się po przeciwnej stronie Wisły zamek w Janowcu. W źródłach internetowych można odnaleźć dokładny opis w/w ścieżki – link podałem na końcu w/w Opisu. Dlatego nie będę opisywać jej „krok po kroku”.*

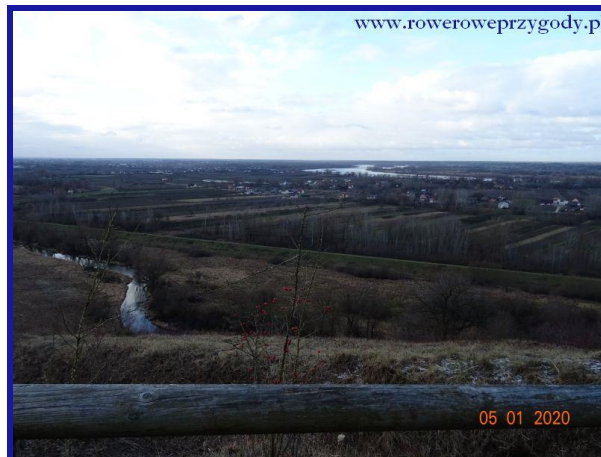
Zdjęcie nr 1 – Fragment wąwozu lessowego na trasie ścieżki przyrodniczej Dobrze- Podgórze.

Zdjęcie nr 2 – Widok ze Skarpy Dobrskiej na Kotlinę Chodelską i dolinę Wisły w okolicy wsi Dobrze.

Zdjęcie nr 3 – Widok ze Skarpy Dobrskiej na Kotlinę Chodelską (z przodu zdjęcia widać rzekę Chodelkę).

Zdjęcie nr 4 – Kolejny widok ze Skarpy Dobrskiej na Kotlinę Chodelską.

Wędrując Ścieżką trzymamy się oznaczeń w formie żółtego, przekreślonego kwadratu. Co jest ciekawe zwiedzanie tej ścieżki przyrodniczej umożliwi nam poznanie wielu ciekawych elementów przyrody np.:

- głębocznicy lessowej
- skały zwanej lessem
- form sufozcyjnych
- wierzchowiny lessowej Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (zdjęcia nr 5,6)
- rolniczego charakteru Wyżyny Lubelskiej (zdjęcia nr 7,8)

Zdjęcie nr 5 – Uprawy chmielu (chmielniki) na wierzchowinie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Zdjęcie nr 6 – Uprawy sadownicze na wierzchowinie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Zdjęcie nr 7 – Tereny rolnicze w okolicy wsi Podgórz k/ Kazimierza Dln.

Zdjęcie nr 8 – Mała kapliczka we wsi Podgórz.

Ścieżka posiada dwa warianty zwiedzania:

1. **Wariant nr 1** – z Podgórza możemy przejść wzdłuż Wisły do Kazimierza Dolnego. Długość tego odcinka wynosi ok. 6 km
2. **Wariant nr 2** – możemy wrócić pod skarpę do miejscowości Dobrze, z którego wyruszyliśmy (długość ok. 3 km).

Po dotarciu do wsi **Podgórz** udajemy się z powrotem w kierunku wsi **Dobre**, gdzie pozostawiliśmy samochód. Chcąc chwilę odpocząć, możemy zejść poniżej mostu po lewej

stronie. Tam w okolicy rzeki **Chodelka** znajdziemy wiatę turystyczną, z której możemy skorzystać przed dalszą wędrówką ([zdjęcie nr 9](#)).

Nieopodal wiaty powinna podążać droga zapewne polna, która zaprowadzi nas

Zdjęcie nr 9 – Rzeka Chodelka nieopodal mostu drogowego we wsi Podgórz.

do wsi Dobre. Napisałem specjalnie „powinna”, gdyż wspólnie z Kacprem wybraliśmy trochę inny wariant powrotu do samochodu. Otóż trochę przez pomyłkę przeszliśmy przez most i dalej już podążyliśmy wałem aż do drogi asfaltowej, która zaprowadziła nas do wsi Dobre. Jednym słowem zrobiliśmy małe kółko, gdyż byliśmy zmuszeni dojść do następnego mostu, żeby przejść przez rzekę Chodelkę. Wędrując wałem przeciwpowodziowym lub tuż przy nim, wspomnę, iż przez cały czas wędrowaliśmy wzdłuż wysokiej na kilkadziesiąt metrów Skarpy Dobrskiej, z której mieliśmy okazję podziwiać te właśnie tereny ([zdjęcia nr 10,11](#)).

Zdjęcie nr 10 – Widoczna w oddali Skarpa Dobrská.

Zdjęcie nr 11 – Wał przeciwpowodziowy pomiędzy wsią Podgórz a miejscowością Dobre.

Po dotarciu do wsi Dobre, udajemy się następnie samochodem do **Kazimierza Dolnego**, by rozpocząć drugi etap naszej jednodniowej wycieczki, tj. zwiedzanie kilku kazimierskich wąwozów lessowych.

Po dotarciu do miasteczka, zaparkujemy samochód (parking wedle uznania) i już pieszo podążamy w kierunku pierwszego z wąwozów, który znajduje się najbliżej Rynku tj. do **wąwozu Plebanka (zdjęcie nr 12)**.

Zdjęcie nr 12 – Atrakcyjny krajobrazowo wąwóz Plebanka w Kazimierzu Dln.

***Wąwóz Plebanka** – bardzo atrakcyjny krajobrazowo wąwóz, zlokalizowany w centrum Kazimierza. Wąwóz ten dzięki bliskości miasta, łatwej do wędrowki drodze cieszy się szczególnym zainteresowaniem wśród spacerowiczów, biegaczy i rowerzystów. W środku wąwozu stoi tzw. **krzyż epidemiczny**, którego zadaniem było ostrzeżenie przybyszy przed niebezpieczeństwem, jakim były występujące na tym terenie co jakiś czas epidemie (zdjęcie nr 13) - (źródło tekstu na końcu Opisu).*

Następnym wąwozem, który możemy dzisiaj odwiedzić jest znajdujący się w odległości ok. 200-300 metrów od wejścia do wąwozu Plebanka, **wąwóz Małachowskiego (zdjęcie nr 14)**.

Zdjęcie nr 14 – Latwy do zwiedzania wąwóz Małachowskiego w Kazimierzu Dln.

***Wąwóz Małachowskiego** – nazwa wąwozu upamiętnia bohatera Powstania Listopadowego, podpułkownika hrabiego **Juliusza Małachowskiego**. Wąwóz ten jest uważany za jeden z najbardziej malowniczych i najpiękniejszych wąwozów w Kazimierzu. Jego zwiedzanie odbywa się po szerokiej, wybrukowanej kamiennej drodze, dlatego można zwiedzać go przez cały rok. Wąwóz ten należy do typowych form erozyjnych o stromych zboczach i przekroju poprzecznym w kształcie litery V. Powstał w wyniku erozyjnej działalności wód opadowych i roztopowych. Pod koniec wąwozu, na wierzcholinie wśród dębów, znajduje się **plyta – pomnik, upamiętniający osobę hrabiego** (zdjęcie nr 15). Jest to najprawdopodobniej miejsce śmierci Juliusza Małachowskiego (źródło tekstu na końcu Opisu).*

Kolejnym wąwozem, który zobaczyliśmy tego dnia jest to **wąwóz Niezabitowskich (zdjęcie nr 16)**. Żeby do niego trafić, trzeba na wysokości **Starej Chaty** skrócić w prawą stronę i przejść niewielki odcinek drogi.

Zdjęcie nr 16 – Bardzo widowiskowy wąwóz Niezabitowskich w Kazimierzu.

***Wąwóz Niezabitowskich** – jest to jeden z najbardziej urokliwych wąwozów lessowych w Kazimierzu. Swoim wyglądem przypomina najbardziej znany chyba kazimierski wąwóz tj. **Korzeniowy Dół**. Ostatnio władze Kazimierza podjęły decyzję o zabezpieczeniu drogi, przechodzącej przez wąwóz Niezabitowskich poprzez ułożenie specjalnych płyt betonowych, na co nie godziło się wielu mieszkańców Kazimierza. Mnie osobiście też się to specjalnie nie podoba, ale ja nie pochodzę z tych okolic, więc do końca nie znam wszystkich za i przeciw. Nie mniej jednak z pewnością warto zajrzeć do tego wąwozu (źródło tekstu na końcu Opisu).*

Przechodząc przez wąwóz **Niezabitowskich** wychodzimy na wierzchowinę i dalej w dalszym ciągu wędrując po płytach betonowych dochodzimy do krzyża, znajdującego się po prawej stronie a poświęconego cudem ocalałego właściciela tutejszych dóbr Stanisława Przychodnia z 18 listopada 1942 r , dnia zwanego Krwawą Środą. Krótki czas później dochodzimy do rozstaju dróg, na którym skręcamy w lewą stronę zgodnie z oznaczeniem czerwonego szlaku Nordic Walking. Chwilę później przed nami kolejne skrzyżowanie dróg polnych, na którym

również skręcamy w lewą stronę. Przed nami kolejny wąwóz ale przyznam się nie wiem jak się nazywa i czy ma w ogóle jakąś nazwę, ale również jest widowiskowy (**zdjęcie nr 17**).

Tym wąwozem schodzimy na dół aż dojdziemy do ulicy Doły, by następnie skręcić w lewą stronę. Przed nami kolejny wąwóz, już wcześniej opisany przeze mnie w **propozycji wycieczki nr 70** link:

http://www.roveroweprzygody.pl/?page_id=4699

Zdjęcie nr 17 – Równoległe umiejscowiony do wąwozu Niezabitowskich wąwóz, prowadzący nas do ulicy Doły. (wąwóz bez nazwy).

Chyba nie muszę nikomu przedstawiać najliczniej odwiedzanego wąwozu w Kazimierzu Dolnym. Ale jakby ktoś nie znał to jest wąwóz **Korzeniowy Dół (zdjęcie nr 18)**. Określany przez wielu jako bajkowy, tajemniczy niczym z powieści Tolkiena. Ale rzeczywiście robi wrażenie podczas spaceru. Plusem zimowego zwiedzania jest niewątpliwie mała ilość turystów, gdyż w pełni sezonu po prostu nie da się swobodnie przejść i podziwiać piękna natury jakimi są powykręcane korzenie drzew.

Wędrując przez **Korzeniowy Dół**

wychodzimy na ulicę Góry i następnie zmierzamy w kierunku Kazimierza. Przed nami ostatni wąwóz, raczej nielicznie i rzadziej odwiedzany przez turystów, chociaż według mnie z pewnością warto do niego zajrzeć. Wąwóz ten to **Norowy Dół**. Aby do niego się dostać musimy przejść około 1-1,2 km i na wysokości stacji przekaźnikowej (telewizyjnej) skręcamy w prawą stronę i kierujemy się do czterech słupków, uniemożliwiających wjazd samochodem. Od tego miejsca prowadzi taka niezbyt szeroka droga, która zmierza dosyć ostro w dół. To początek wąwozu **Norowy Dół**.

Wąwóz Norowy Dół (zdjęcie nr 19). - najbardziej dziki wąwóz w okolicach Kazimierza, w którym wędrujemy wąską ścieżką między zwalonymi pniami drzew. Fragment wąwozu wiedzie przez utwardzoną drogę, która miała być fragmentem komunikacyjnym między ul. Puławską a wsią Góry.

Zdjęcie nr 19 – Najbardziej naturalny i dziki wąwóz w Kazimierzu – wąwóz Norowy Dół.

Jednakże ponoć wielka burza w latach 80-tych XX wieku zniszczyła prawie ukończoną drogę, dlatego też zostały tylko betonowe pozostałości drogi. Po tym wydarzeniu zrezygnowano z wybudowania tego połączenia. Fajną atrakcją jest maleńki strumyk, płynący w środkowym odcinku wąwozu. Tak jak wspomniałem, wąwóz ten jest odwiedzany przez niewielką liczbę turystów, wyglądem nie przypomina większości wąwozów lessowych, które można spotkać w Kazimierzu Dolnym. Zdecydowanie jednak polecam przejście nim, gdyż z pewnością zrobi na nas wrażenie (źródło tekstu na końcu Opisu).

Zwiedziwszy wąwóz **Norowy Dół** kończymy dzisiejszą wycieczkę. Mam nadzieję, że się podobała, bo mi zdecydowanie tak. Tak więc zwiedzając Kazimierz Dolny trzeba pamiętać, iż oprócz tych najbardziej znanych miejsc są również przyrodnicze atrakcje choćby lessowe wąwozy, których jest bardzo dużo w tych okolicach. Już niedługo kolejna wycieczka, podczas której powędrujemy ponownie po **Kazimierskim Parku Krajobrazowym**, tym razem na północ od Kazimierza. Do zobaczenia.

Uwagi, komentarze lub inne spostrzeżenia, którymi chcielibyście się podzielić, proszę kierować na: roweroweprzygody@gmail.com

Życzę dobrej pogody i dużo wrażeń z wycieczki...

Darek Jedliński

Dokumentacja zdjęciowa:

- ***Logo Kazimierskiego Parku Krajobrazowego*** –
 - <http://parki.lubelskie.pl/parki-krajobrazowe/kazimierski-park-krajobrazowy>
- ***Wszystkie zdjęcia:*** autor

Źródła internetowe (linki):

- ***Kazimierski Park Krajobrazowy***
 - <http://parki.lubelskie.pl/parki-krajobrazowe/kazimierski-park-krajobrazowy/o-parku>
- ***Wąwóz Małachowskiego w Kazimierzu***
 - źródło: tablica informacyjna tuż przy wejściu do wąwozu
- ***Pozostałe opisane wąwozy w Kazimierzu***
 - <http://www.gdzielosponiesie.pl/2017/04/kazimierz-dolny-kraina-lessowych-wawozow/>

You Tube *Link do filmu na kanale YouTube pt. Wycieczka nr 84:*

https://youtu.be/KYdc9j2LQ_o